

Jaarverslag 2020 NatuurWerkgroep Gemeente Rucphen

Inleiding

2020 werd overschaduwd door de gevolgen van de corona crisis. Hierdoor kon een aantal activiteiten geen doorgang vinden. Lichtpuntjes waren de toekenning van de prijs van € 5.000,00 van het Groen Ontwikkelfonds Brabant voor het Forest Fitness project. En de waardering van de provincie Noord Brabant voor de afronding van de eerste fase van het Flower Project met een onderhoudsbijdrage voor de komende 10 jaar. Verder onze bijdrage aan het Natuur in het dorp project, wat in 2021 een vervolg krijgt in het Natuur in de kern project, een samenwerking met gemeente Rucphen en de Heemtuin.

Bestuur

De samenstelling van het bestuur was: Kees Kools, voorzitter; Cees Terpstra, secretaris; Toine Wagemakers, penningmeester; Harrie Tak, bestuurslid; Frank Nooijens, bestuurslid.

Theo Hagendoorn verzorgde de boekhouding de website en de incasso van de contributies.

Leden en donateurs

Het ledenaantal maakte in 2020 een sprong voorwaarts, mede dankzij deelnemers aan het Forest Fitness project, die zich als lid aanmeldden:

<u>Omschrijving</u>	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Stand 1-1	163	157
Bij	<u>24</u>	<u>11</u>
	187	168
Af	<u>5</u>	<u>5</u>
Stand 31-12	<u><u>182</u></u>	<u><u>163</u></u>

Financieel

De baten namen t.g.v. de toename van het aantal leden en meer vrijwilligersbijdragen toe. De baten van NL Doet waren lager. De lasten stegen door de bijdrage aan het Forest Fitness project en aan natuur in het dorp. Het saldo daalde daardoor met ruim € 300 tot € 2.076. De reserve steeg hierdoor tot € 18.120. In de jaarrekening 2020 leest u hierover meer.

Wandelingen, bijeenkomsten en excursies

Op 14 januari vond de snertwandeling plaats rond de Menmoerhoeve. Op 5 februari hielden Stijn Heijs en Bastiaan Rooduyn een goed bezochte lezing over voedselbossen. Op 30 juli was er de gezellige kennismakingsbijeenkomst over het project Forest Fitness.

De overige geplande activiteiten, zoals NL Doet, Natuurwerkdag en ledenvergaderingen, gingen door de coronamaatregelen niet door.

Groene Platform Rucphen

Dit platform kwam in 2020 drie keer in constructieve sfeer bijeen met als belangrijkste onderwerpen de duurzaamheidsvisie buitengebied, boombeleid en groene kaart, nieuwe Stika-regeling, voorbereiding EVZ Posthoorn midden, start ecologisch maaibeheer in 2021, aanpassing waterbeheersysteem i.v.m. droogte, bestrijding processierups, bijenlandschap Wets-Brabant en evaluatie EVZ' s.

Overleg met gemeente

In het overleg kwamen, naast die van het Groene Platform Rucphen, o.a. de volgende zaken aan de orde: Aanleg eekhoornbruggen, illegale kap, compensatieregeling kapvergunningen, illegale activiteiten in het Natuur Netwerk Brabant, inrichtingsplan MSA, compensatie kap centrumplan Rucphen en onderhoud ommetje Achterhoek.

Werkgroepen

Voor de activiteiten van de werkgroepen van onze vereniging verwijzen we graag naar de desbetreffende verslagen. Met instemming hebben we kennis van deze verslagen genomen en van de daaraan ten grondslag liggende activiteiten. De inzet van de werkgroepen maken van onze vereniging een ware NatuurWerkgroep.

Ten slotte

Graag bedanken we alle leden, donateurs, coördinatoren en vrijwilligers voor hun bijdrage aan het functioneren van onze vereniging. We vertrouwen er op dat we met hen in 2021 in goede gezondheid op de ingeslagen weg naar meer nieuwe natuur zullen voortgaan.

Het bestuur van de NatuurWerkgroep Gemeente Rucphen

22 maart 2021

Verslagen van de werkgroepen van de NatuurWerkgroep Gemeente Rucphen 2020

Vrijdaggroep vrijwillig landschapsbeheer

De vrijdaggroep landschapsbeheer van de NatuurWerkgroep Rucphen heeft in 2020 weer erg gevarieerde werkzaamheden uitgevoerd. Het grootste project was Forest Fitness, we hebben 24 kloempen vrij gezaagd en 38 kloempen aangeplant, totaal ruim 200 uur.

Totaal hebben we dit jaar ongeveer 1000 uur gewerkt.

Overzicht per maand

Januari,

5 x Onderhoud Eekhoornbosje Baanvelden.

Februari;

4 x Onderhoud Landschap elementen Bernhardstraat.

Maart;

2 x Onderhoud Landschap elementen achter Heemtuin, 1 x Onderhoud bijenrotonde Gebrande Hoefstraat, 1 x Onderhoud in de Heemtuin.

April;

2 x Onderhoud Landschap elementen achter Heemtuin, 1 x Ommetje Gastelsebaan, 1 x Onderhoud bijenrotonde Gebrande Hoefstraat.

Mei;

1 x Flower power borden aanbrengen, 1 x Onderhoud bijenrotonde Gebrande Hoefstraat, 1 x Gaegelpad zaailingen van berken en wilgen verwijderen.

Juni;

3 x Japanse duizendknoop verwijderen in Zegge en aan de Gebrande Hoefstraat, 1 x Verwijderen Jacobskruid in de Bakkersmeer.

Juli;

1 x Onderhoud bijenrotonde Gebrande Hoefstraat, 1 x Amerikaanse vogelkers verwijderen ommetje Gastelsebaan, 1 x Verwijderen Japanse duizendknoop EVZ Posthoorn.

Augustus;

2 x Am vogelkers verwijderen Rucphenseweg, 1 x Onderhoud Landschap elementen achter Heemtuin, 1 x Onderhoud bijenrotonde Gebrande Hoefstraat.

September;

3 x Onderhoud Landschap elementen achter Heemtuin, 1 x Gaegelpad zaailingen van berken en wilgen verwijderen, 1 x Onderhoud bijenrotonde Gebrande Hoefstraat.

Oktober;

3 x Onderhoud Landschap elementen achter Heemtuin, 2 x Forest Fitness.

November;

1 x Onderhoud bijenrotonde Gebrande Hoefstraat, 3 x Forest Fitness.

December;

3 x Forest Fitness.

Zateraggroep vrijwillig landschapsbeheer

Januari 2020: Op de Vloeiweide werd bij het Hellegat opslag verwijderd. Op de Pannenhoef werd op de Lokkerberg een gedeelte van de heideopslag verwijderd.

Februari 2020: Op de Pannenhoef werd op de Lokkerberg verder gegaan met het verwijderen van heideopslag. Bij de Menmoerhoeve in Etten Leur werd een houtwal onderhouden. Op de Pannenhoef werd langs de blauwe route in de weilanden opslag langs de sloten verwijderd.

Maart 2020: Op de Pannenhoef werd langs de blauwe route in de weilanden opslag langs de sloten verwijderd. Na 14 maart werd gestopt met werken i.v.m. het covid 19 virus.

September 2020: Op de Pannenhoef werd op de Riggen poel 2 opgeschoond. Op de Vloeiwei werd poel 8 opgeschoond.

Oktober 2020: Op de Vloeiwei werden poel 5 en 6 opgeschoond. Na 10 oktober werd gestopt met werken i.v.m. het covid 19 virus.

Er werd 519 uur gewerkt en er werden 3 solitaire bomen onderhouden.

Ongeveer 2 hectare heide werd opgeschoond, 400 meter bermen – oevers werden onderhouden.

3 knotwilgen werden geknot en 4 poelen werden opgeschoond.

Met dank aan Ad Frans Wim Els Hans Els Eric-Jan Hubert Gerard Suze Toin, Marieta Henk Tonny Jan Leo en Johan.

Vrijwillige Weide- en akkervogelbescherming

Op 19 februari hebben 5 personen de Provinciale Jaaravond in Den Bosch bezocht. Zoals voorgaande jaren, was het Provinciehuis op deze avond gevuld met een groot aantal weide- en akkervogelbeschermers. Na een welkomstwoord van Jan Baan, directeur Brabants Landschap, sprak Rik Grashoff, gedeputeerde Provincie Noord-Brabant over Boerenlandvogels in Brabant. Daarna vertelden Annette den Hollander en Jochem Sloothaak over de hoogtepunten van 2019. Na de vertoning van de nieuwe patrijzenfilm, hield Erik Kleyheeg een lezing over de mysterieuze afname van een dood-gewone eend (SOVON).

Ook de weidevogeldrone kwam weer uit de lucht vallen en de vraag is of de drone nu een hulp- of een tovermiddel is? Tot slot was er de gebruikelijke uitreiking van de oorkonde "Initiatief van het jaar".

Op 27 februari was er de startavond van de Vrijwillige Weide- en akkervogelbescherming bij Hoeve 't Oosteind in Sprundel. Er waren 23 personen aanwezig, waaronder 3 personen uit Etten-Leur, 1 persoon uit Zundert en 1 persoon uit Halderberge. Namens Brabants Landschap was Willem Veenhuizen aanwezig! Tijdens deze avond kwamen de gebruikelijke agendapunten naar voren, zoals: Indeling van de vrijwilligers bij de agrariërs, registratie van de gegevens (steeds meer digitaal), arbeidsomstandighedenwet, flora- en faunawet en de cursus voor beginnende weidevogelbeschermers.

De 2-daagse excursie voor coördinatoren op 29 en 30 mei naar het weide- en akkervogelgebied het “Dal van de Ruiten Aa” in het noorden van Nederland en aansluitend een bezoek bij Drentse weidevogelbeschermers is vanwege het Covid-19-virus helaas niet doorgegaan!

Ook de evaluatie-avond bij Hoeve ‘t Oosteind op 10 september 2020 is om dezelfde reden gecancelled!

Onder de deelnemende agrariërs in de Gemeente Rucphen heeft een persoon gebruik gemaakt van “Kansen voor de kievit”. Hierbij laat de deelnemende agrariër, als er tenminste 5 legsels van kieviten op een van zijn percelen aanwezig zijn, gedurende een bepaalde tijd, bepaalde bewerkingen achterwege in combinatie met een braakstrook. Hierdoor worden de kansen voor de jonge kieviten groter om volwassen te worden en is de kans, dat ze door bewerkingen van het land, sneuvelen, tot een minimum beperkt! Aan deze overeenkomst, vallend onder “Maatregelen voor kievit op bouwland”, is voor de agrariër vanuit Brabants Landschap een financiële vergoeding verbonden!

Dit soort regelingen worden steeds belangrijker, omdat gebleken is, dat er een neerwaartse trend gaande is bij de grutto, kievit en patrijs! Hun aantallen zijn sinds het begin van de tellingen in 1990 met bijna 70% gedaald! De problemen voor weide- en akkervogels zit hem met name in een laag broedsucces! Monocultuur, droogte en predatie zorgen ervoor, dat te weinig kuikens vliegvlug worden!

Daar ook besloten is, om de fysieke coördinatorenavond in Made, vanwege het coronavirus, niet te laten plaatsvinden, is besloten om er een online overleg van te maken! Op 21 oktober 2020 heeft Jan aan dit online-overleg deelgenomen!

Jammer genoeg was het jaar 2020 door het Coronavirus een jaar met weinig contacten! Gelukkig kon het beschermen van de weidevogels, met inachtneming van de 1,5 meter, gewoon doorgaan!

De resultaten van het weidevogeljaar 2020 zijn, wat betreft kievit, patrijs en scholekster:

In de Gemeente Rucphen: Kievit: 56, Patrijs: 7 en Scholekster 12.

In de Gemeente Etten-Leur: Kievit: 11, Patrijs: 2 en Scholekster 2.

Voorts zijn beschermd de jongen van de Fazant (6), het Bokje (1), de Graspieper (1), de Holenduif (1), de Kneu (1), de Roodborsttapuit (2) en de Wilde Eend (3).

Bosbeheer/Forest Fitness

2020 was voor de werkgroep bosbeheer het jaar van Forest Fitness. De NatuurWerkgroep constateert de afgelopen jaren een negatieve trend in de Rucphense bossen. Door recente droogtes van de afgelopen jaren in combinatie met diverse andere factoren zoals de monoculturen dennen, sparren of eiken, verzuurde zandbodem en stormen & plagen zijn deze bossen sterk verzwakt.

In het voorjaar van 2020 diende de NatuurWerkgroep het projectplan Forest Fitness voor de prijsvraag ‘Natuur in Eigen Hand’ in. Dit leverde een prijs van €5.000,- van het Groen Ontwikkelfonds Brabant op. Het toekennen van deze prijs was het begin van een mooi project. In juni is de NatuurWerkgroep gestart met het onder de aandacht brengen van het project via radio Rucphen FM en publicaties in de Rucphense Bode. Eind juli is voor de geïnteresseerden een voorlichtingsbijeenkomst gehouden waarna 24 bouseigenaren zich hebben ingeschreven. 23 eigenaren bleven als geschikte kandidaat voor het project over en in augustus is de NatuurWerkgroep begonnen met het bezoeken van de terreinen van de deelnemers. Eind september was de laatste inventarisatie en zijn in totaal 96 plekken aangewezen waar plantgroepen van 25 boompjes (kloempen) werden geplant. In oktober zijn de kloempen vrijgezet, wat betekent dat er ruimte is gemaakt om de 25 boompjes te planten en in november en december is het project afgerond met het daadwerkelijk planten van de jonge boompjes.

De soorten die zijn aangeplant zijn: gewone esdoorn, hazelaar, haagbeuk, winterlinde, ratelpopulier, tamme kastanje, veldesdoorn en sleedoorn. Bij elk boompje is circa 300 gram op de bosgrond

uitgestrooid en 20 gram gelkorrels in het plantgat bijgevoegd. Dat is gebeurd om de bodem wat minder zuurder te maken (werking van steenmeel) en het boompje te voorzien van wat extra vocht (werking van gelkorrels).

Door de inzet van de vrijwilligers van de vrijdagochtendwerkgroep zijn er in een vrij korte periode bijna 2500 boompjes geplant en is de Rucphense bossen weer wat rijker aan diverse boomsoorten die het bos weer afwisselender, sterker en vitaler maakt. Ook de pers heeft dit opgepakt met enkele artikelen in de Rucphense Bode en BNdeStem.

Het streven is om in 2021 een vervolgpriject op te starten, maar dan gericht op het inbrengen van voedselsoorten voor mens en dier.

Bloemenakkers/Flower Power

In 2020 hebben we het subsidietraject vanuit de provincie af kunnen sluiten. Hierbij hebben we alle doelstellingen gehaald. Uiteraard was de belangrijkste doelstelling het introduceren van de zeldzaam geworden akkerkruiden, en die introductie is gelukt. Daarnaast groeien er ook de gangbare kruiden zoals de korenbloem en diverse soorten klaproos. Er is in totaal 15 hectare graanakkers in en rond de Rucphense bossen gerealiseerd. De provincie vond dit een mooi resultaat en daarmee hebben we het project mooi af kunnen sluiten.

Maar uiteraard willen we doorgaan met de instandhouding van de akkers. De financiering hiervan is dit jaar ook rondgekomen. Het bleek dat we nog budget van de subsidie overgehouden hebben. De provincie was bereid om dit budget beschikbaar te stellen zodat we, samen met alle overige bijdragen, voor de komende 10 jaar de akkers in stand kunnen houden.

We hebben vanwege de corona pandemie jammer genoeg geen wandeling kunnen organiseren. Maar we weten zeker dat de natuur daar zelf totaal geen last van heeft, Alle insecten kunnen genieten van de bloemen en de dieren vinden volop schuilgelegenheid in de akkers.

Dit jaar hebben we zoveel mogelijk soorten graan gezaaid om de diversiteit te verhogen. We hebben zowel de zomer- als wintersoort van zowel de gerst als de rogge gebruikt. Dit is mooi voor de diversiteit maar behoorlijk bewerkelijk en daardoor ook duurder om het bewerken van de percelen uit te voeren. We hebben dan ook in het najaar alle percelen ingezaaid met winterrogge. De zaadbank van de kruiden is inmiddels voldoende ontwikkeld en we hopen dat er voldoende kruiden zich kunnen handhaven en verspreiden. Zo proberen we elk jaar de mogelijkheden uit om zoveel mogelijk voor de natuur te bereiken en daarbij is het noodzaak dat we binnen het budget blijven. Dit is gelukt.

De komende jaren gaan we verder op de ingeslagen weg. Hierbij blijft de zaadbank van de kruiden in stand en kunnen we door te variëren met zomer- en wintergraansoorten een zo groot mogelijke diversiteit bereiken.

Natuur en omgeving

De werkgroep hield zich vnl. bezig met het kritisch volgen van omgevingsvergunningen, illegale kap en kapvergunningen. In meerdere gevallen werd melding van illegale kap gedaan. In een geval was het nodig dat we door de bezwarencommissie in het gelijk werden gesteld.

In het bestemmingsplan buitengebied werd op ons verzoek de bescherming van de zandpaden aangescherpt. Tevens hebben we de benodigde maatregelen voor de invoering van de maximum snelheid van 30 km in de Rucphense bossen geïnventariseerd.

Een aantal keren werd een reactie ingediend tegen een (ontwerp)bestemmingsplan waarin onvoldoende groencompensatie of zekerheid omtrent de groene maatregelen werd gegeven in de betreffende verbeelding en/of regels.

Beleidsmatig werd aandacht besteed aan het boombeleid, de duurzaamheidsvisie buitengebied en de visie zonne-en windenergie.

PR en werving

Elke maand is er een nieuwsbrief uitgebracht om onze leden nader te informeren. Naast onze leden is er ook een grote groep geïnteresseerden die deze nieuwsbrief ontvangt.

Er zijn meerdere persberichten opgesteld en geplaatst in de Bode, BN/de Stem en de Gazet. De persberichten hadden betrekking op de lezing over de voedselbossen, het Flower Power project, natuur in het dorp, en het Forest Fitness project.

Twee maal was er een radio-interview op Radio Rucphen met Cees Terpstra over het Flower Power project, het Forest Fitness project en natuur in het dorp.